KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.5.2020 r.
COM(2020) 507 final

Zalecenie

# ZALECENIE RADY

**w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2020 r.**

Zalecenie

# ZALECENIE RADY

## w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2020 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 17 grudnia 2019 r. Komisja przyjęła roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2020 r. Uwzględniła ona w należytym stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Irlandię jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.

(2) Sprawozdanie krajowe na 2020 r. dotyczące Irlandii[3] zostało opublikowane w dniu 26 lutego 2020 r. Zawarto w nim ocenę postępów Irlandii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r.[4], działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Irlandii w realizacji jej

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.
[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 506 final.
[4] Dz.U. C 301 z 5.9.2019, s. 117.

krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. Sprawozdanie to objęło również szczegółową ocenę sytuacji przeprowadzoną na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, której wyniki opublikowano w dniu 26 lutego 2020 r. W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Irlandii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Zakłócenia te dotyczą w szczególności wysokiego poziomu długu publicznego, zadłużenia sektora prywatnego oraz zobowiązań zagranicznych netto.

(3) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia oficjalnie uznała epidemię COVID-19 za globalną pandemię. Pandemia stanowi poważne zagrożenie w zakresie zdrowia publicznego dla obywateli, społeczeństw i gospodarek. Znacznie obciąża krajowe systemy ochrony zdrowia i wywołuje zakłócenia w globalnych łańcuchach dostaw, wahania na rynkach finansowych, wstrząsy popytu konsumpcyjnego oraz inne negatywne efekty w różnych sektorach. Stwarza zagrożenie dla zatrudnienia, dochodów obywateli oraz działalności przedsiębiorstw. Doprowadziła do silnego wstrząsu gospodarczego, który już teraz ma poważne konsekwencje dla Unii Europejskiej. W dniu 13 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat[5] wzywający do skoordynowanej reakcji gospodarczej na kryzys, obejmującej wszystkie istotne podmioty na poziomie krajowym i unijnym.

(4) Kilka państw członkowskich ogłosiło stan nadzwyczajny lub wprowadziło środki nadzwyczajne. Wszelkie tego typu środki powinny być wprowadzane pod warunkiem, że są ściśle proporcjonalne, konieczne, ograniczone w czasie i zgodne ze standardami europejskimi i międzynarodowymi. Powinny one podlegać nadzorowi demokratycznemu i niezależnej kontroli sądowej.

(5) W dniu 20 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu[6]. Klauzula, jak określono w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97, ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasie poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. W swoim komunikacie Komisja przedstawiła Radzie opinię, że, biorąc pod uwagę przewidywane poważne pogorszenie koniunktury gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19, obecna sytuacja pozwala na uruchomienie klauzuli. W dniu 23 marca 2020 r. ministrowie finansów państw członkowskich zgodzili się z oceną Komisji. Uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej pozwala na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego, pod warunkiem, że nie zagraża to stabilności finansów publicznych w średnim okresie. W przypadku części naprawczej Rada może również zdecydować, na podstawie zalecenia Komisji, o przyjęciu zmienionego kursu polityki budżetowej. Ogólna klauzula korekcyjna nie zawiesza procedur paktu stabilności i wzrostu. Pozwala ona państwom członkowskim na odstąpienie od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, a jednocześnie umożliwia Komisji i Radzie wprowadzenie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu.

(6) Potrzebne są stałe działania, aby ograniczać i kontrolować rozprzestrzenianie się pandemii, wzmocnić odporność krajowych systemów ochrony zdrowia, złagodzić skutki społeczno-ekonomiczne za pomocą środków wspierających przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz aby zapewnić odpowiednie warunki bezpieczeństwa i

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

higieny w miejscu pracy w celu wznowienia aktywności gospodarczej. Unia powinna w pełni wykorzystywać dostępne jej narzędzia, aby wspierać wysiłki państw członkowskich w tym zakresie. Jednocześnie państwa członkowskie i Unia powinny wspólnie przygotowywać środki konieczne do przywrócenia normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw i gospodarek oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, uwzględniając między innymi transformację ekologiczną i cyfrową oraz wyciągając wnioski z kryzysu.

(7) Kryzys związany z COVID-19 unaocznił elastyczność, jaką zapewnia jednolity rynek, umożliwiając dostosowanie się do nadzwyczajnych sytuacji. Aby jednak zapewnić szybkie i sprawne przejście do etapu odbudowy gospodarki oraz przywrócenia swobodnego przepływu towarów, usług i pracowników, należy znieść nadzwyczajne środki utrudniające normalne funkcjonowanie jednolitego rynku, gdy tylko przestaną one być konieczne. Obecny kryzys pokazał, że sektor ochrony zdrowia musi dysponować planami gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, które powinny w szczególności obejmować ulepszone strategie zakupów, zdywersyfikowane łańcuchy dostaw oraz rezerwy strategiczne podstawowych produktów i materiałów. Są to kluczowe elementy konieczne do opracowania szerzej zakrojonych planów gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej.

(8) Prawodawca Unii wprowadził już zmiany w odpowiednich ramach legislacyjnych[7], aby umożliwić państwom członkowskim uruchomienie wszystkich niewykorzystanych zasobów z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym skutkom pandemii COVID-19. Zmiany te zapewnią dodatkową elastyczność oraz uproszczą i usprawnią procedury. Aby zmniejszyć presję na przepływy środków pieniężnych, państwa członkowskie mogą również w roku budżetowym 2020–2021 korzystać ze stopy dofinansowania z budżetu Unii w wysokości 100 %. Zachęca się Irlandię do pełnego wykorzystania tych możliwości, aby wesprzeć osoby i sektory, które są najbardziej narażone na trudności.

(9) Społeczno-ekonomiczne skutki pandemii najprawdopodobniej będą rozkładać się nierównomiernie w poszczególnych regionach ze względu na różne modele specjalizacji. Wiąże się z tym znaczne ryzyko pogłębienia się różnic regionalnych w Irlandii. Obecna sytuacja, zwłaszcza w perspektywie zagrożenia czasowym zniweczeniem procesu konwergencji między państwami członkowskimi, wymaga ukierunkowanych działań politycznych.

(10) W dniu 21 kwietnia 2020 r. Irlandia przedłożyła swój krajowy program reform na 2020 r., a w dniu 30 kwietnia 2020 r. – swój program stabilności na 2020 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.

(11) Irlandia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu oraz podlega regule dotyczącej zadłużenia.

---

[7] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1).

(12) W programie stabilności na 2020 r. rząd planuje pogorszenie salda nominalnego: z nadwyżki 0,4 % PKB w 2019 r. do deficytu wynoszącego 7,4 % PKB w 2020 r. Prognozuje się, że deficyt obniży się do 4,1 % PKB w 2021 r. W programie stabilności na 2020 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, po spadku w 2019 r. do 58,8 % PKB, wzrośnie w 2020 r. do 69,1 %. Na perspektywy makroekonomiczne i budżetowe wpływa duża niepewność spowodowana pandemią COVID-19.

(13) W odpowiedzi na tę pandemię oraz w ramach skoordynowanego unijnego podejścia Irlandia wprowadziła środki budżetowe mające na celu zwiększenie możliwości systemu ochrony zdrowia, powstrzymanie pandemii oraz pomoc tym osobom i sektorom, które zostały szczególnie dotknięte jej skutkami. Zgodnie z programem stabilności na 2020 r. łączna wartość środków budżetowych wynosi około 2,0 % PKB. Środki te obejmują systemy wsparcia zatrudnienia i bezrobotnych przez okres dwunastu tygodni (około 1,4 % PKB) oraz dodatkowe wydatki na zwiększenie możliwości i dostępności systemu opieki zdrowotnej (około 0,6 % PKB). Ponadto Irlandia zapowiedziała środki, które, nie mając bezpośredniego wpływu na budżet, przyczynią się do wsparcia płynności przedsiębiorstw. Wartość tych środków oszacowano w programie stabilności na 2020 r. na około 0,3 % PKB. Środki te obejmują gwarancje kredytowe i różne systemy pożyczek, zawieszenie odsetek i kar w przypadku niektórych opóźnionych płatności dokonywanych przez pracodawców, zawieszenie działalności związanej z egzekwowaniem zobowiązań oraz przerwy w spłacie do trzech miesięcy w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw. W dniu 2 maja 2020 r. rząd ogłosił nowy pakiet środków wsparcia spłaty zadłużenia i wsparcia kapitałowego dla przedsiębiorstw o wartości około 2 % PKB, które to środki nie zostały uwzględnione w programie stabilności na 2020 r. ani w prognozie Komisji. Ogólnie rzecz biorąc, środki wprowadzane przez Irlandię są zgodne z wytycznymi określonymi w komunikacie Komisji w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na pandemię COVID-19. Pełne wdrożenie tych środków, a następnie zmiana kierunku polityki budżetowej w sposób, który umożliwi osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej, kiedy pozwolą na to warunki ekonomiczne, przyczyni się do zachowania stabilności finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej.

(14) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii wyniesie -5,6 % PKB w 2020 r., a w 2021 r. osiągnie -2,9 % PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych osiągnie poziom 66,4 % PKB w 2020 r., a w 2021 r. – 66,7 %.

(15) W dniu 20 maja 2020 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu w związku z planowanym przekroczeniem przez Irlandię w 2020 r. progu deficytu wynoszącego 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, analiza wskazuje, że kryterium deficytu określone w Traktacie i rozporządzeniu (WE) nr 1467/1997 nie jest spełnione.

(16) W pierwszej połowie 2020 r. skutki pandemii COVID-19 były wyraźnie odczuwalne w Irlandii, a system ochrony zdrowia znalazł się pod ogromną presją. Irlandia wprowadziła pilne środki mające na celu jego wzmocnienie, a także, aby przeciwdziałać pandemii, środki powstrzymujące rozprzestrzenianie się, które znacznie ograniczyły aktywność gospodarczą w niektórych sektorach. Ponadto rząd wprowadził szereg środków gospodarczych mających na celu złagodzenie skutków kryzysu związanego z COVID-19 w możliwie największym stopniu. Objęły one

programy subsydiowania wynagrodzeń służące ochronie miejsc pracy, świadczenia socjalne, tymczasowe zakazy dotyczące podwyżek czynszu i eksmisji, jak również środki wsparcia płynności i wsparcia jakości kredytowej dla przedsiębiorstw. Chociaż środki te mają na celu zmniejszenie wstrząsu gospodarczego związanego z pandemią, ryzyko znacznej utraty produkcji, upadłości i niewypłacalności oraz wzrostu bezrobocia i liczby osób zagrożonych ubóstwem pozostaje wysokie.

(17) Już przed pandemią COVID-19 szpitale pracowały przy niemal pełnym obłożeniu, a wskaźnik wykorzystania łóżek w systemie opieki doraźnej był jednym z najwyższych w krajach OECD. Wynikało to głównie z braku powszechnego dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej i znacznej zależności od opieki szpitalnej. Wyzwania związane z rekrutacją i zatrzymywaniem pracowników doprowadziły do niedoborów personelu pielęgniarskiego w niektórych regionach i szpitalach. Świadczenie usług długoterminowej opieki domowej było niedostateczne i brakowało w tej dziedzinie ustawowo określonych uprawnień, a w ramach poszczególnych polityk zachęcano do korzystania z opieki instytucjonalnej. Pandemia COVID-19 wywarła bezprecedensową presję na system opieki zdrowotnej. Wprowadzono terminowe środki nadzwyczajne w celu zwiększenia możliwości szpitali i zapewnienia tymczasowych powszechnych usług opieki zdrowotnej. W perspektywie średnioterminowej Irlandia nadal musi jednak rozwiązać kwestie ograniczonej strukturalnej wydajności, elastyczności, odporności i dostępności swojego systemu opieki zdrowotnej. Celem ambitnej reformy Sláintecare jest zapewnienie powszechnie dostępnego i trwałego systemu ochrony zdrowia. Plany jej realizacji pozostają jednak niejasne. Określenie jasnych etapów i terminów oraz solidnych ram monitorowania może przyczynić się do terminowego wdrożenia powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego. Wdrożenie reform w zakresie opieki długoterminowej, w tym nowych sposobów pracy w społeczności poprzez wsparcie opieki domowej i reorganizację personelu pielęgniarskiego, może wymagać przeglądu obejmującego istniejące obiekty, prognozy dotyczące przyszłego wzrostu popytu oraz odpowiednią analizę „luk”, którego wynikiem będzie plan realizacji.

(18) Najnowsza prognoza Komisji przewiduje, że w 2020 r. bezrobocie wzrośnie do poziomu 7,4 %, a w 2021 r. nieznacznie spadnie do 7 %. Aby przeciwdziałać pandemii, rząd w znacznym stopniu skorzystał z polityki wspierania dochodów i zatrudnienia, w szczególności systemów pracy w zmniejszonym wymiarze czasu, które powinny być nadal sprawnie wdrażane i wzmacniane. Stosunkowo duża liczba osób mieszkających w gospodarstwach domowych o małej intensywności pracy wymaga dalszych wysiłków na rzecz promowania zindywidualizowanych strategii aktywizacji. Wyzwania stojące przed Irlandią, jeśli chodzi o ubóstwo, jakość zatrudnienia oraz wspieranie zatrudnienia, w tym w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, utrzymują się i mogą się nasilać w wyniku pandemii. Obecna sytuacja wymaga dalszego podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania, we współpracy z partnerami społecznymi, w celu sprostania zmieniającym się potrzebom rynku pracy i przygotowania siły roboczej na transformację klimatyczną i energetyczną oraz przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W sektorze mieszkaniowym zidentyfikowano niedobór wykwalifikowanej siły roboczej, ale oczekuje się, że w trakcie przemian takie niedobory pojawią się też w innych sektorach. W kontekście pandemii COVID-19 zasadnicze znaczenie ma zadbanie o to, by transformacja cyfrowa w dziedzinie kształcenia i pracy nie zwiększała nierówności edukacyjnych i społecznych.

(19) Rząd wdrożył szereg środków mających na celu wsparcie podaży nieruchomości mieszkaniowych, które to środki przyczyniły się do zwiększenia liczby gotowych nieruchomości w ujęciu rocznym o prawie 40 % w okresie dwóch lat do września 2019 r. Wydaje się, że w połączeniu ze skutecznymi narzędziami makroostrożnościowymi przyczyniło się to do zmniejszenia inflacji cen nieruchomości. Dostępność gotowych nieruchomości nadal jest jednak niewystarczająca w porównaniu z zapotrzebowaniem. Przystępność cenowa nieruchomości jest problemem dla wielu gospodarstw domowych, a inflacja w sektorze wynajmu utrzymuje się na wysokim poziomie. Lepsza infrastruktura, w połączeniu z planowaniem przestrzennym, mogłaby być kluczowym czynnikiem umożliwiającym poprawę w zakresie podaży nieruchomości mieszkaniowych. Ponadto usunięcie niedociągnięć administracyjnych w odniesieniu do opłaty od niezagospodarowanych lokalizacji może ostatecznie przyczynić się do poprawy przystępności cenowej nieruchomości mieszkaniowych w perspektywie średnioterminowej. Braki w zakresie podaży mieszkalnictwa socjalnego nadal stanowią poważne wyzwanie dla promowania włączenia społecznego, również w przypadku osób w najtrudniejszej sytuacji. Najnowsze działania polityczne przyspieszyły proces budowania i oddawania do użytku lokali socjalnych, ale w grudniu 2019 r. na listach oczekujących na mieszkanie socjalne w Irlandii nadal znajdowało się około 68 700 gospodarstw domowych. Konieczne są dalsze wysiłki w celu zaspokojenia potrzeb pozostałych gospodarstw domowych na bieżącej liście oczekujących oraz potencjalnych nowych wnioskodawców. Spośród około 10 000 zarejestrowanych osób bezdomnych w Irlandii 3 500 to dzieci. Budzi to obawy co do potencjalnego ryzyka pogłębienia nierówności oraz zakorzenionego ubóstwa i zwiększenia wykluczenia społecznego. Osoby samotnie wychowujące dzieci należą do grup najbardziej dotkniętych bezdomnością. Nadal utrzymują się znaczne różnice na poziomie regionów i miast, przy czym 69 % wszystkich bezdomnych dorosłych przebywa w rejonie Dublina.

(20) Krajowy system bankowy jest ważnym źródłem płynności dla irlandzkich przedsiębiorstw. Terminowy dostęp do pożyczek może stanowić wyzwanie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz dla tych przedsiębiorstw, które nie posiadają zabezpieczenia ani nie mają aktualnych powiązań z kredytodawcą. Ponadto dostęp MŚP do kredytów bankowych był do niedawna utrudniony ze względu na wysokie stopy procentowe. Irlandzkie władze i banki wprowadziły szereg środków mających na celu złagodzenie trudności finansowych, przed jakimi stają przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe. Ważne jest, aby środki te zapewniały niezbędną płynność i promowały trwałe rozwiązania restrukturyzacyjne dla kredytobiorców, których trudności finansowe są ściśle związane z pandemią i którzy zgodnie z oczekiwaniami mają powrócić do prawidłowego funkcjonowania po okresie przejściowym. Tylko takie zrównoważone podejście może pomóc przedsiębiorstwom i gospodarstwom domowym w stawianiu czoła tymczasowym wyzwaniom bez pogarszania rentowności (już i tak niskiej) i podważania pierwszych postępów, jakie Irlandia poczyniła w ostatnich latach w zakresie poprawy stabilności finansowej swojego sektora bankowego. Przy opracowywaniu i wdrażaniu tych środków należy wziąć pod uwagę odporność sektora bankowego.

(21) W celu sprzyjania odbudowie gospodarki ważne będzie przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie inwestycji prywatnych, m.in. w drodze odpowiednich reform. Aby umożliwić ożywienie gospodarcze, Irlandia musi poczynić postępy w realizacji ambitnych inwestycji w zakresie ochrony środowiska, klimatu, energii i infrastruktury. Irlandia pozostaje w

tyle pod względem rozwiązania kwestii dekarbonizacji. Emisje gazów cieplarnianych w transporcie i sektorze budownictwa są wysokie i nadal wykazują tendencję wzrostową. Irlandia nie osiągnie celów dotyczących efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. Kraj ten jest uzależniony od importu energii i jest jednym z państw członkowskich, w których ceny energii elektrycznej są najwyższe, co może mieć negatywny wpływ zarówno na środowisko, jak i na konkurencyjność przedsiębiorstw. Przekształcenie Irlandii w gospodarkę neutralną dla klimatu będzie wymagało znacznych inwestycji prywatnych i publicznych w dłuższym okresie, między innymi w energię ze źródeł odnawialnych, infrastrukturę elektroenergetyczną, efektywność energetyczną i zrównoważony transport. Plan działań w dziedzinie klimatu stanowi wiarygodną inicjatywę mającą na celu odwrócenie trajektorii emisji. Konieczne będzie skuteczne i trwałe wdrażanie jego strategii i środków, aby ambitne cele przełożyć na konkretne wyniki. Programowanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 mogłoby pomóc Irlandii sprostać niektórym wyzwaniom związanym z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, w szczególności na terytoriach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego. Pozwoliłoby to Irlandii optymalnie wykorzystać ten fundusz.

(22) Wysiłki Irlandii na rzecz zmniejszenia różnic w wydajności między sektorami zagranicznym i krajowym nadal są niewystarczające. Z zadowoleniem przyjęto bezpośrednie wsparcie współpracy między przedsiębiorstwami a publicznymi ośrodkami badań naukowych w ramach Funduszu na rzecz Innowacji w dziedzinie Technologii Przełomowych (Disruptive Technologies Innovation Fund), na przykład za pośrednictwem projektów współpracy między przemysłem, w tym MŚP, a jednostkami badawczymi. Chociaż Irlandia zapewnia przedsiębiorstwom stosunkowo dużą pomoc publiczną, wsparcie to jest realizowane poprzez system ulg podatkowych na rzecz badań i rozwoju, który faworyzuje raczej większe przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym i ma ograniczony wpływ na poprawę wydajności lokalnych przedsiębiorstw irlandzkich. W ramach programu na rzecz zatrudnienia w Irlandii w przyszłości („Future Jobs Ireland”) określono kluczowe środki, które mogą pomóc w rozwiązaniu problemu słabości gospodarki krajowej, w szczególności inicjatywy mające na celu zwiększenie wydajności przedsiębiorstw krajowych, zwłaszcza MŚP. Ważne jest, aby środki te były skutecznie wdrażane. Kryzys zwrócił również uwagę na potrzeby MŚP w zakresie transformacji cyfrowej, w szczególności dotyczące rozwiązań dla pracy zdalnej, szkolenia pracowników i cyberbezpieczeństwa. Infrastruktura cyfrowa ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia wydajności MŚP i promowania przedsiębiorczości. Ultraszybkie sieci szerokopasmowe są dostępne jedynie na 5 % obszarów wiejskich, czyli znacznie poniżej średniej UE wynoszącej 29 %, a Irlandia jest również jednym z krajów UE, w których korzystanie ze stałego łącza szerokopasmowego jest najdroższe. W związku z tym, że w ramach krajowego planu w dziedzinie sieci szerokopasmowych podpisano umowę na znaczne inwestycje publiczne w celu uzupełnienia braków w infrastrukturze, należy ściśle monitorować uruchomienie wspieranej ze środków publicznych ultraszybkiej sieci szerokopasmowej, zwłaszcza na obszarach wiejskich, i dopilnować, aby uruchomienie to odbyło się w terminie.

(23) Jak potwierdzono w zaleceniu dla strefy euro na 2020 r., kluczowe znaczenie dla poprawy skuteczności i sprawiedliwości systemów podatkowych ma rozwiązanie problemu agresywnego planowania podatkowego. Odczuwane przez inne państwa członkowskie skutki uboczne strategii agresywnego planowania podatkowego stosowanych przez podatników wymagają skoordynowanych działań w ramach

polityk krajowych w celu uzupełnienia prawodawstwa UE. Irlandia podjęła działania w celu rozwiązania problemu agresywnego planowania podatkowego, wdrażając uzgodnione inicjatywy międzynarodowe i europejskie oraz wprowadzając pewne dodatkowe środki na szczeblu krajowym. Fakt, że wypłaty opłat licencyjnych i dywidend stanowią wysoki odsetek PKB Irlandii wskazuje jednak, że z irlandzkich przepisów podatkowych korzystają przedsiębiorstwa stosujące agresywne planowanie podatkowe i że konieczna będzie ocena skuteczności środków krajowych. Poszerzenie bazy podatkowej zwiększyłoby odporność dochodów na wahania gospodarcze i wstrząsy idiosynkratyczne oraz wzmocniłoby funkcjonowanie automatycznych stabilizatorów. Duża koncentracja podatków od przedsiębiorstw, w ramach której dziesięć największych firm odpowiada za 45 % tych podatków, ich zmienność i potencjalnie przejściowy charakter, a także rosnący udział tych podatków w dochodach podatkowych ogółem (w 2018 r. na rekordowym poziomie 18,7 %) uwydatniają ryzyko nadmiernego polegania na tych wpływach w celu finansowania stałych wydatków bieżących.

(24) Pomimo wysiłków na rzecz wzmocnienia ram przeciwdziałania praniu pieniędzy Irlandia nadal stoi w obliczu zagrożeń związanych z jej zorientowaną na działalność międzynarodową gospodarką, która obejmuje znaczny napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz istnienie złożonych struktur prawnych z udziałem zagranicznych jednostek sponsorujących. Krajowa ocena ryzyka jest poddawana przeglądowi w celu lepszego odzwierciedlenia rzeczywistej ekspozycji na ryzyko w przypadku specjalistów zaangażowanych w świadczenie usług na rzecz przedsiębiorstw i funduszy powierniczych. Niewystarczające rozumienie ekspozycji na ryzyko przez tych specjalistów skutkuje niską liczbą zgłoszeń transakcji podejrzanych. Stopień nadzoru jest niewystarczający, aby zaradzić tym problemom, i nie bazuje na podejściu opartym na analizie ryzyka, co negatywnie wpływa na skuteczność ram przeciwdziałania praniu pieniędzy. Aby ograniczyć stosowanie tajemnicy bankowej i określić beneficjentów rzeczywistych, uruchomiono krajowy rejestr beneficjentów rzeczywistych. Należy stale monitorować jakość informacji dostarczanych do rejestru i jego skuteczność.

(25) Jakkolwiek obecne zalecenia koncentrują się na łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii i na sprzyjaniu ożywieniu gospodarczemu, to wydane w 2019 r. zalecenia dla tego kraju, przyjęte przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r., obejmowały również reformy, które są niezbędne do sprostania średnio- i długoterminowym wyzwaniom strukturalnym. Zalecenia te pozostają aktualne i będą nadal monitorowane w ramach kolejnego rocznego cyklu europejskiego semestru. Podobnie jest w przypadku zaleceń dotyczących polityk gospodarczych związanych z inwestycjami. Zalecenia te należy uwzględniać do celów strategicznego programowania finansowania w ramach polityki spójności w okresie po 2020 r., w tym do celów środków ograniczających i strategii wyjścia wdrażanych w odpowiedzi na obecny kryzys.

(26) Europejski semestr zapewnia ramy stałej koordynacji polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w Unii, która może przyczynić się do osiągnięcia gospodarki zrównoważonej. W swoich krajowych programach reform na 2020 r. państwa członkowskie podsumowały postępy w realizacji określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju. Poprzez pełną realizację poniższych zaleceń Irlandia przyczyni się do postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz do wspólnych wysiłków na rzecz zapewnienia konkurencyjnej zrównoważoności w Unii.

(27) Zasadnicze znaczenie dla szybkiego zniwelowania skutków gospodarczych pandemii COVID-19 ma ścisła koordynacja między gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej. Jako państwo, którego walutą jest euro, Irlandia powinna – uwzględniając wskazówki polityczne Eurogrupy – zapewnić, aby jej polityka była spójna z zaleceniami dla strefy euro i skoordynowana z polityką innych państw członkowskich strefy euro.

(28) W ramach europejskiego semestru w 2020 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Irlandii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2020 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2020 r. i krajowy program reform na 2020 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Irlandii w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Irlandii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.

(29) W świetle tej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2020 r.[8], a jej opinia znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej.

(30) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i powyższej oceny Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2020 r. i program stabilności na 2020 r. W niniejszych zaleceniach uwzględniono fakt, że w ramach dążenia do korekty zakłóceń równowagi należy w pierwszej kolejności stawić czoła pandemii i sprzyjać ożywieniu gospodarczemu. Zalecenia odnoszące się bezpośrednio do zakłóceń równowagi makroekonomicznej stwierdzonych przez Komisję na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1, 2 i 4,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2020 i 2021 działań mających na celu:

1. Zgodnie z ogólną klauzulą korekcyjną podjęcie wszelkich działań niezbędnych do skutecznego zwalczania pandemii, utrzymania gospodarki i w dalszej kolejności wsparcia ożywienia gospodarczego. Gdy pozwolą na to warunki ekonomiczne – prowadzenie polityki budżetowej mającej na celu osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej i zapewnienie zdolności obsługi zadłużenia, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Poprawę dostępności systemu ochrony zdrowia i zwiększenie jego odporności, w tym poprzez reagowanie na potrzeby pracowników służby zdrowia i zapewnienie powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

2. Wspieranie zatrudnienia poprzez rozwijanie umiejętności. Przeciwdziałanie ryzyku przepaści cyfrowej, w tym w sektorze kształcenia. Zwiększenie podaży mieszkań socjalnych i nieruchomości mieszkaniowych w przystępnych cenach.

3. Dalsze wspieranie przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich, zwłaszcza poprzez środki zapewniające ich płynność finansową. Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie prywatnych inwestycji, aby wspierać przywracanie normalnego funkcjonowania gospodarki. Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystywanie energii, zrównoważone transport publiczny, zaopatrywanie w wodę i jej uzdatnianie, badania naukowe i innowacje oraz infrastrukturę cyfrową.

[8] Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

4. Rozszerzenie bazy podatkowej. Zintensyfikowanie działań na rzecz eliminowania cech systemu podatkowego, które ułatwiają agresywne planowanie podatkowe, w tym w odniesieniu do płatności transgranicznych. Zapewnienie skutecznego nadzoru i egzekwowania ram przeciwdziałania praniu pieniędzy w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi na rzecz funduszy powierniczych i spółek.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady*
*Przewodniczący*